

Xikombelo xa Mfumo wa Afrika-Dzonga eka miganga na vaakatiko ku tshika minhlasele eka vahlapfa

Dzivamusoko 2015

#WeAreAfrica

Mfumo wa Afrika-Dzonga wu endla xikombelo eka miganga na vaaki ku tshika minhlasele eka vahlapfa

Hi ku landzelela timhangu to chavisa no ka ti nga amukeleki ta madzolongang leti humeleleke vahlapfa eDurban, KwaZulu-Natal na le Joni eGauteng vhiiki leri hundzeke, mfumo wu kombela ku rhula, ku kondzelela ni ku tikhoma.

Vaakatiko va Afrika-Dzonga i vanhu va xinakulobye no rhandza ku rhula hi ku angarhela. MaAfrika-Dzonga eka swiyenge hinkwaswo – ku suka eka Phuresidente ku fika eka vaaki – va sorile ni ku ala minhlasele ya madzolongang eka vahlapfa etikweni ra hina. Minhlasele leyi ya madzolongang

yo biha yi endliwile hi vanhu lava nga ni miehleketo yo huma endleleni naswona vanhu lava a va tati na xandla.

Vaaki ku suka etikweninkulu ra Afrika va seketerile nyimpi ya hina ya ntshuxeko. Va titsonile swo tala nyika vuhlayiseki na ndhawu yo tumbeta nhloko eka vanhu va hina evuchavelahwahwa, ku katsa na varhangeri va hina vo fana na khale ka Phuresidente Nelson Mandela.

Mfumo wu le ku tirheni swin'we na swiyenge leswi khumbhekaka ku herisa na ku sola ku hlaseriwa ka vahlapfa.

Hinkwerhu ka hina hi fanele ku Hoxa Xandla hi yimisa minhlaselo eka vahlapfa

- Mfumo wu khutaza vaaki va Afrika-Dzonga hinkwavo ku seketela migingiriko yo yimisa minhlaselo eka vahlapfa. A hi nga pfumeleli minhlaselo eka vahlapfa etikweni ra hina.
- Afrika-Dzonga ri dumile misava hinkwayo hi ku tirhisa mbhurisano ku ololoxa ku hambana ka hina hi miehleketo ni ku ololoxa swiphiso swa hina hi ku rhula. Tani hi rixaka leri rhandzaka ku rhula na ku landzelela nawu, hi fanele ku tirhisa maendlelo lamanene ku lwa na swiphiso swa hina ematshan'wini ya madzolonga.
- Mfumo wa Afrika-Dzonga wa amukela swilaveko swa vanhu naswona wu khutaza vaaki hinkwavo ku tirhisa tindlela leti vekiweke ku boxa swivilelo swa vona na leswi swi va hetaka matimba, ku katsa ni ku burisana na vahlawuriwa emigangeni ya vona.
- Ku tshukuselana mahlo ni madzolonga a swi nga pfuki swi hi nyikile swintshuxo swa nkarhi hinkwavo eka mintlhontlho leyi hi nga langutana yona, kambe swi ta tisa ntsena timholovo na ku getsela ka meno.
- Hi kombela vaaki ku hoxa xandla xo yimisa madzolonga. Hi kombela leswaku mi tikhoma ni ku dzika, mi tlhela mi tirhisa tindlela leti nga vekiwa ku humesa swivilelo swa n'wina.
- Ku tshukuselana mahlo na madzolonga a swi nga herisi mintlhontlho ya n'wina, kambe swi ta tisa switandzhaku swo biha eka xindzhuti na xichavo xa tiko ra hina lero saseka.

A hi hlayiseni berende ya rixaka ra Afrika-Dzonga

- *Brand South Africa* i ajesi leyi nyikiweke mpfumelelo wo fambisa xindzhuti xa Afrika-Dzonga loko hi hala tlhelo yi ri karhi yi yisa tiko eka xiyimo xa ndhawu ya vuendzi bya vuvekisi na xinakulobye xa vupfhumba byo hlawuleka.
- Loko Afrika-Dzonga ro va ni xindzhuti lexi onhekeke, swi ta va ni nkucetelo eka vuvekisi na vupfhumba lebyi languteriweke, laha vupfhumba byi nga xin'wana xa swilo leswi hoxaka xandla xikulu eku tumbuluxiweni ka mintirho.
- Loko madzolongga ya endla leswaku vaendzi va hina va yimisa tipulani ta vona ta rendzo ra vun'weni eAfrika-Dzonga, swi ta tisa switandzhaku swo biha eka ndlandlamuko wa ikhonomi na nhluvukiso.

Swivutiso na tinhlamulo

Afrika-Dzonga i ra hinkwavo lava tshamaka eka rona!

Xivutiso **Xana mavonelo ya Mfumo wa Afrika-Dzonga hi waha eka timhangu to hlaseriwa ka vahlapfa?**

Nhlamulo Afrika-Dzonga ri sola madzolongga hi marito hinkwawo ya matimba lama nga kona. Ku hava xiyimo xo heleriwa hi matimba kumbe ku hlundzuka loku nga yimelelaka minhlaselo eka vahlapfa ni ku phanghiwa ka switolo swa vona.

Hi kombela ku dzika, ku tikhoma ni ku herisiwa ka madzolongga. Vugevenga a byi fanelanga ku pfumeleriwa ku nghenelela eka swivilelo swa vaaki leswaku swi tswala mpfilupfilu, ku chava ni ku onhiwa ka nhundzu.

Swiphiqo swin'wana ni swin'wana kumbe timhaka leti vilerisaka vaaki va Afrika-Dzonga ti fanele ku ololoxiwa hi ku rhula naswona hi mbhurisano. Maphorisa va Afrika-Dzonga va lerisiwile ku tirha vusiku na nhlikanhi leswaku va hlayisa vahlapfa kun'we na vaakatiko, ni ku tlhela va khoma vaphanghi na lava endlaka swendlo swa vugevenga.

Minhlaselo leyi yi kanetana na minkoka ya Afrika-Dzonga ya Ubuntu (Vumunhu)

Xivutiso **Xana mfumo wu languterile leswaku maAfrika-Dzonga va endla yini?**

Nhlamulo Hi khutaza miganga ku pfuna maphorisa hi ku va nyika mahungu leswaku vaendli va madzolonga na vugevenga va ta tengisiwa handle ko heta nkarhi. Mfumo wu ta tiyisisa vululami eka hinkwavo ni ku hatlisisa tindlela to gweva swigevenga.

Loko hi ri karhi hi sola minhlaselo, ha swi tiva leswaku, naswona hi rhandza ku twisisa tin'wana ta timhaka leti boxiweke hi vaaki va Afrika-Dzonga lava khumbhekaka.

Hi kombela vanhu va hina hinkwavo ku seketela ni ku hlayisa vahlapfa na vaendli va swikombelo swa vutshamatiko hikwalaho ka mpfilupfilu ematikweni ya vona. Hi mi khutaza hinkwerhu ka n'wina ku dzika ni ku tikhoma. Hi tlhela hi khutaza vanhu leswaku va tshika ku pfurhetela ndzilo wa madzolonga eka Feyisibuku, Twita na le ka byin'wana vuhaxi bya le moyeni. Hinkwerhu hi na vutihlamuleri byo tlakusa vun'we bya mahanyelo, ku hanya swin'we hi ku rhula na ku aka vuxaka lebyinene etikweni.

Vahlapfa va tisa nhluvuko wa ku hambana ka vanhu ku ya hi swivumbeko ni mindhavuko ya hina naswona hi amukela vukona bya vona. Hi lava ku vona ku ndlandlamuka ka tinhlayo ta vupfhumba ku suka eka matiko ya le tikweninkulu ni ku avelana nkarhi na ndhawu ya mabindzu, tani hi xiphemu xo tlakusa nhluvukiso wa ikhonomi yo tsindziyela etikweninkulu.

Xikombelo xa Phuresidente:

Vanakulorhi, hi kombela hi ku titsongahata leswaku un'wana na un'wana a dzika.

Minhlaselo leyi vangiwaka hi rivengo eka vahlapfa ya soriwa swinene laha tikweni. Hi nkarhi wa hina wo lwela

ntshuxeko, hi kumile ku pfuneka eka matiko yo tala yo hambana. Vanhu va matiko yalawa a va hi hlongolanga kumbe ku hi khoma ku biha.

Hi kumile swivilelo swa leswaku vahlapfa van'wana va hava mimpfumelelo yo tshama eAfrika-Dzonga.

Ku engetelela eka xivilelo lexi, vaaki va hina va vilela hi migingiriko ya vugevenga leyi endliwaka hi vahlapfa van'wana no va hehla hi ku va tekela mabindzu na mintirho.

Mfumo wu le ku yingiseleni ka swirilo hinkwaswo naswona wu ta swi lulamisa. Kambe hi tiyisisa xiyimo xa hina xa leswaku ku hava xivangelo kumbe swin'wana leswi nga pasisaka madzolonga. Hi alela muxaka wa matikhomele lama hi swivumbeko hinkwaswo.

Tani hi Mfumo, hi le ku tekeni ka magoza lama faneleke ku antswisa vusirheleri na mfikelelo emindzilekanini hinkwayo ya Afrika-Dzonga ku tiyisisa leswaku ku hava muhlapfa na un'we loyi a nga ta nghena laha tikweni swi nga ri enawini. Hi rhumerile vaofisiri van'wana va Vusirheleli bya Rixaka bya Afrika-Dzonga emindzilekanini ya hina ku pfuneta Ndzawulo ya Timhaka ta Xikaya eku ololoxeni ka mhaka leyi.

MaAfrika-Dzonga kuloni, a hi pfuneni vamakwerhu kuloni va hina va Afrika

Xivutiso yona? Xana hi yihi minkoka leyi Afrika-Dzonga ri yimilaka

Nhlamulo Minhlaselo leyi yi lwa ni minkoka leyi Afrika-Dzonga ri yi vukarhaka, ngopfungopfu nhlonipho wa vutomi bya vanhu, timfanelo ta vanhu, xindzhuti xa vanhu na Ubuntu. Tiko ra

hina ri yima ri ku dzi, ri lwa na ku pfumala ku kondzelelana, xihlawuhlawu xa mbala, rivengo ra vahlapfa, rivengo ra vanhu lava rhandzanaka hi rimbewu rin'we, rivengo ro hambana hi rimbewu, na swin. na swin.

Ha engeta hi boxa mavonele ya hina leswaku maAfrika-Dzonga a hi vanhu va rivengo ra vahlapfa hi ku angarhela hikuva hi na nhlayo yikulu ya vahlapfa lava nga kota ku endla miganga leyi va tshamaka eka yona makaya ya vona etikweni hinkwaro – eswidorobanini, emadorobeni, na le matikoxikaya. Hi hanyile ni ku tshama na vona hi ku rhula malembe yo tala.

**Xivutiso
vahlapfa**

Ku lwa na miehleketo leyi hambukeke mayelani ni

Nhlamulo

Swi humile endleleni no hoxeka ku teka kumbe ku vona vahlapfa hinkwavo tani hi vanhu lava endlaka vugevenga etikweni. Vahlapfa vo tala va laha tikweni hi ndlela ya xinawu naswona va hoxa xandla eku hluvukiseni ka ikhonomi ya tiko na nhluvukiso wa vanhu. Vo tala va vona va tisile vuswikoti lebyo kala lebyi hi pfunaka ku hluvukisa ikhonomi naswona va amukeleka ku tshama etikweni ra hina.

Van'wana va tile eAfrika-Dzonga tani hi vahlapfa lava bohekeke ku tsutsuma etikweni ra vona hi swivangelo swa mpfilupfilu kumbe nyimpi ematikweni ya vona, tanihilaha maAfrika-Dzonga vo tala va endleke tano loko va sukela tiko leri va ya tshama ematikweni man'wana etikweninkulu na le matikweninkulu yan'wana.

Hi khomiwile hi malwandle, xichavo na nhlonipho hi vamakwenu va hina ematikweni yan'wana etikweninkulu. A hi nga pfuki hi rivarile tintswalo na nseketelo walowo.

Eka mhaka leyi, mfumo wu ta ya emahlweni wu hoxa xandla ku humelerisa vutihlamuleri na vutinyiketi tani hi xirho swa Nhlangano wa Afrika na Nhlangano wa Misava (UN).

Vahlapfa lava tsutsumaka mpfilupfilu ematikweni ya vona na vaendli va swikombelo swa vutshamatiko va kuma nseketelo hi ku landzelela nawu wa misava na milawu yin'wana, hi karhi hi seketeriwa hi Khomixinara wa le Henhla wa Vahlapfa wa UN.

**Xivutiso
ngheneka laha
Nhlamulo**

Xana mavonele ya Afrika-Dzonga eka vahlapfa lava tikweni ha wahi?

Afrika-Dzonga ri tiyimiserile ku amukela ntshuxeko wa mafambelo ya vanhu, nhundzu na vukorhokeri endzeni ka tikonkulu. Ntshuxeko wa mafambelo wu ta pfumelela avelano wa vuswikoti no hoxa xandla eka ndlandlamuko wa ikhonomi na nhluvukiso wa matiko eAfrika na tikonkulu hinkwaro.

Mfumo wa Afrika-Dzonga wu lemuka leswaku vahlapfa vo tala laha tikweni, ngopfungopfu vahlapfa va maAfrika, va nghena eAfrika-Dzonga hi tindlela letinene naswona va ri na maphepha lama nga fanele, hi ndlela ya leyo va laha tikweni leri hi ndlela ya xinawu.

Tipulani ta karhi ta kunguhatiwa ku tumbuluxa Ajesi ya Vufambisi bya Mindzelekano (BMA), leyi nga ta sirhelela ni ku hlayisa mindzelekano ya misava, lwandle na moya, hi ku endla xinakulobye na tiajesi tin'wana. Vuswikoti bya BMA byo hlawuleka byi ta tumbuluxa ntshembho eka tindlela ta vufambisi bya mindzelekano ya hina.

Ku tirha na vahlapfa ku antswisa Afrika-Dzonga

Xivutiso

Xana nkoka wa vahlapfa eka Afrika-Dzonga hi wihi?

Nhlamulo

Mfumo wa Afrika-Dzonga wu lemuka leswaku vahlapfa vo tala laha tikweni va hoxa xandla xikulu evuton'wini bya vanhu ni le ka ikhonomi ya hina.

1. Vahlapfa va hoxa xandla eka nhluvukiso wa ikhonomi ya Afrika-Dzonga naswona va hakela xibalo xa vona

Vahlapfa va hoxa xandla eka ndlandlamuko wa ikhonomi ya tiko ra hina na nhluvukiso tani hi laha va vekisaka eka ikhonomi na ku phamela vuswikoti bya nkoka, ku katsa ni le ka switirhisiwa swa rihanyo, ku dyondzisa vana va hina na vantshwa eswikolweni na le tiyunivhesithi, kutani va avela vutivi na vuswikoti bya vona eka vana lava.

Kahlekahe, vanhu lava va hakela swibalo, leswi nga na xiave eku ndlandlamukeni ka kwama wa rixaka.

Rixaka ro tala ra matikoakelani va hina va teka marendzo va ta eAfrika-Dzonga siku rin'wana na rin'wana, vhiki rin'wana na rin'wana na nhweti yin'wana na yin'wana ku ya xava swakudya swa vona kumbe nhundzu eswitolo swa hina leswaku va ya xavisa ematikweni ya vona, va ri karhi va hakela timali ta titholo emagondweni, hi ndlela leyi va ri karhi va hoxa xandla eka nkuriso wa kwama lowu vuyerisaka Afrika-Dzonga.

2. Vahlapfa va hoxa xandla eka ntlakuso wa xiyimo xa vuhlayiseki bya rixaka ra Afrika-Dzonga

Hi ku nghena etikweni ra hina hi tindhawu leti endleriweke sweswo, naswona hi ku landzelela nawu wa vuamukeri bya vahlapfa na yin'wana milawu, vahlapfa va ntolovelu va tala ku hoxa xandla eka ntlakuso wa vuhlayiseki bya rixaka ra Afrika-Dzonga ni ku tiyisisa leswaku hi kota ku lawula vaendzi exikarhi ka hina, loko hi hala tlhelo hi ri karhi hi hlayisa vaendzi lava na maAfrika-Dzonga hi nkarhi wun'we.

Ha ha ku tlakusa xiyimo xa milawu ya hina ya vuendzi bya vahlapfa leswaku yi tirha hi matimba ku hlayisa Afrika-Dzonga hi ku fambisa ni ku hunguta minxungeto leyi nga humelelaka.

3. Vahlapfa va hoxa xandla eka ku hambana ka hina na vuaki bya

Vahlapfa etikweni ra hina va hoxa xandla eka vuaki bya rixaka ni ntlakuso wa vun'we bya mahanyelo hi ku tisa ku hambana ka hina eka rixaka ra hina na ku tumbuluxa matwisiselo yo antswa mayelana ni ku hambana ka hina,

ku nga ri ka maAfrika ntsena kambe ni le ka vanhu va misava.

Ku va hi ri na mintlawa yintshwa ya vahlapfa eAfrika-Dzonga eka malembe lawa, hi hundzukile tiko leri nga ni vanhu lava hambaneke ku ya hi swivumbeko ni mindhavuko ya hina, naswona vutwisisi bya leswi hi nga xiswona tani hi rixaka byi ndlandlamuxiwile, hi ku landzelela ku songana lokuntshwa ka mahanyelo na mavonelo ya swilo ya hina loku nga tisa mfuwo eka rixaka ra hina.

4. Vahlapfa va pfunile Afrika-Dzonga leswaku ri nwelela no amukeriwa eka muganga wa misava

Vahlapfa va nwelerisile Afrika-Dzonga eka muganga wa misava naswona vahlapfa va tikonkulu ra Afrika hi ku kongomisa va endlile leswaku Afrika-Dzonga ra va xiphemu xa tikonkulu ra Afrika hi ku hetiseka tanihileswi hi nga xiswona hi xiviri.

Tiko rin'wana ni rin'wana etikweninkulu ri nga kuma vanhu va rona etikweni ra hina naswona eka swin'wana swikombiso, sweswi hi na maAfrika-Dzonga lava timitsu ta vona ku nga matiko kuloni ya Afrika.

MaAfrika-Dzonga i vanhu vo antswa ku tlula eku sunguleni hikokwalaho ka maAfrika kuloni lava, na vanhu lava humaka etindhawini tin'wana laha misaveni lava nga tihlawulela hi voxe handle ka xiboho, naswona hakanyingi lava tirhisaka tindlela ta ntolovelo to ta tshama na hina kutani va endla Afrika-Dzonga kaya ra vona ra masiku hinkwawo.

Vana va vanhu lava a va tivi ni matiko lama vatswari va vona va tumbulukeke eka wona naswona va tiva matiko lawa hi ku hlayeriwa hi vatswari va vona tanihi laha maAfrika-Dzonga va valndiya na valungu va vulavulaka hakona hi Indiya na Yuropo – matiko ya vakokwa wa wona; kambe kaya ra vona ra namuntlha na mundzuku i Afrika-Dzonga.

Mfumo wa Afrika-Dzonga wu endlile tindlela to lwa na minhlaselelo

Xivutiso **Magoza lawa tekiweke hi Mfumo wa Afrika-Dzonga ku lwa ni madzolonga lama ha ku humelelaka?**

Nhlamulo Phuresidente Jacob Zuma u yisile Vaholobye va Maphorisa, Vuhlayiseki bya Tiko na Timhaka ta Xikaya ku tirha na mfumo wa xifundzhankulu xa KwaZulu-Natal ku lwa ni madzolonga ku vuyelerisa xiyimo evutshan'wini bya xona. Xiphiso lexi xi lava ku nghenelela loku hetisekeke naswona loku nga ta vuyelerisa xiyimo lexi amukelakaka xa nkarhi hinkwawo.

Phuresidente Zuma u tthele a nyika Ntlawa wa Vusirheleri, Nsivela Vugevenga na Vululami mpfumelelo wo tirhana na mhaka leyi hi vuenti bya yona, lava nga ta tihlanganisa na Vaholobye va Nhluvukiso wa Vanhu, Mabindzu na Vumaki na Vutumbuluxi bya Mabindzu Lamantsongo. Mintlawwa ya vuhlayiseki na tindzawulo ta ikhonomi yi sungurile ku tirhana ni mhaka leyi, hi ku landzelela timhangu ta le Soweto hi Sunguti 2015.

Phuresidente Zuma u tthele a thola Komiti ya Nkatsano wa Tindzawulo ku tirha hi matimba ku langutisisa timhaka hinkwato leti yelanaka na mafambelo ya vanhu exikarhi ka matiko nkarhi lowu leha.

Phuresidente u lerisile Vaholobye hinkwawo ku tirha hi matimba na ku tihlanganisa na miganga leyi khumbhekaka, minhlangano leyi yimelaka vahlapfa, mabindzu, minhlangano leyi nga riki ya mfumo na swin'wana swiyenge leswi khumbhekaka ku landzelerisa swivilelo leswi boxiweke hi matihelo lamambirhi.

Xikongomelo i ku papalata timhangu ta muxaka lowu enkarhini lowu taka hi ku antswisa vuxaka na ku tlakusa mahanyelo ya vun'we byo rhula exikarhi ka vaaki na vahlapfa.

Afrika-Dzonga ri ta tlhela ri kombela ntirhisano na nseketelo eka mintlawwa ya matikomambe leyi khumbhekaka leyi tirhaka eAfrika-Dzonga. Holobye wa

Matiko Xikaya u tihlanganisile na Tinhloko ta Afrika ta Mintlawa leyi vhiki leri hundzeke. Holobye wa Vuxaka bya Matiko na Ntirhisano u tihlanganisile na Tinhloko ta Afrika ta Mintlawa hi 17 Dzivamusoko 2015.

Hi fanele ku tirhisa marito lawa landzelaka hi vukheta na vutihlamuleri ku hlamusela timhaka leti nga fanela:

Rivengo ra muAfrika: Rivengo ra matimba kumbe rivengo leri nga twisisekeki kumbe ku chava vanhu vantima na vanhu lava tumbulukeke eAfrika.

Mukomberi wa vutshamatiko: Munhu loyi a bohekeke ku sukela tiko ra yena hikokwalaho ka xiyimo xo biha xa tipolitiki kutani a ya kombela vutshamo etikweni rin'wana.

Swendlo swa vugevenga (ku hlasela un'wana hi madzolong, ku phangha, swin. na swin.): Vugevenga lebyi muendli a xupuriwaka hi ku landzelela nawu.

Xihlawuhlawu: Ku khoma vanhu van'wana hi ndlela yo pfumala ndzingano, vululami naswona yo ka yi nga basinga.

Vusukatiko: Ku suka etikweni u ya tshama eka rin'wana hi xikongomelo to hundzuka muakatiko wa nkarhi hinkwawo etikweni rero.

Muhlapfa: Munhu loyi a nga riki muakatiko wa tiko leri a nga rhurheriwa eka rona laha a tshamaka kona.

Vuhlapfa: Mafambelo ya vanhu etikweni leri va nga riki vaakatiko hi xikongomelo xo hundzuka vaakatiko va nkarhi hinkwayo enkarhini lowu taka.

Vuendzi: Mafambelo ya vanhu ku suka endhawini yin'we ku ya eka yin'wana hi xikongomelo xo tshama xinkarhani kumbe nkarhi hinkwawo endhawini leyintshwa.

Xihlawuhlawu xo ya hi mbala: Ku kholwa leswaku ku hambana ka vanhu hi nhlonge swi na swihlawulekisi, vuswikoti, kumbe swihlawulekisi leswi hambanyisaka van'wana tani hi vanhu va le hansi kumbe va le henhla eka lavan'wana.

Mutsutsumatiko: Munhu loyi a bohekeke ku sukela tiko ra yena hi ku chava nyimpi, ku tengisiwa kumbe khombo ra ntumbuluko etikweni ra yena.

Madzolonga eka vahlapfa/minhlaelo eka vahlapfa: Swendlo leswi vangaka ku vava emirini kumbe rifu eka vanhu lava nga riki vaakatiko va tiko leri va rhurheleke eka rona laha va tshamaka kona sweswi.

Rivengo ra vahlapfa: Rivengo ra matimba kumbe rivengo leri nga twisisekeki ra vanhu lava humaka matikomambe.